

Met onderhandelen is de aarde niet gered

In Kopenhagen moeten de wereldleiders eerst afspreken om het Handvest van de Aarde te aanvaarden.

Sylvia Borren, Ruud Lubbers en Sayida Vanenburg

oud-directeur Oxfam Novib; oud-premier CDA; voormalig Jongerenvertegenwoordiger VN-Commissie Duurzame Ontwikkeling. Allen verbonden aan het initiatief 'Worldconnectors'.

Tijdens de Klimaatop in Kopenhagen zullen regeringsleiders volgende week onderhandelen over de toekomst van onze planeet. Als de voortekens niet bedriegen zal er geen klimaatverdrag worden ondertekend. De standpunten van de verschillende landen en machtsblokken liggen té ver uit elkaar.

De politici, ambtenaren en andere betrokkenen zullen elkaar in Kopenhagen vooral bestoken met getallen. Cijfers over hoeveel reductie aan CO₂-uitstoot de diverse landen moeten bereiken, over hoeveel geld er in de komende jaren op tafel moet komen, over de precieze verantwoordelijkheden, over de hoeveelheid graden temperatuurstijging die de Aarde nog kan hebben, over de hoeveelheid tijd die we nog kunnen wachten.

Allemaal belangrijk, zeker, maar met cijfers alleen komen we er niet. Er is een andere benadering nodig.

Het klimaatprobleem kan alleen opgelost worden op basis van een gedeelde, diep gevoelde ethiek. De mensheid is op een cruciaal moment aangekomen, waarin mensen en landen hun verbondenheid – tussen de volkeren onderling en met de Aarde – moeten erkennen en daarnaar moeten gaan handelen.

Zoals tijdens de eeuwwisseling de regeringsleiders zich allemaal schaarden achter de Millenniumverklaring (waaruit later de Millenniumdoelen voortkwamen), zo zouden de onderhandelaars zich nu moeten verbinden aan een gezamenlijke ethisch fundament.

Zo'n fundament is niet moeilijk te vinden. Als inspiratiebron kan het Handvest van de Aarde (Earth Charter) dienen, dat in 2000 werd opgesteld op initiatief van een aantal bekende wereldburgers, onder wie de voormalige president Michael Gorbatsjov en Wangari Maathai, die als 'ambassadeur aller bossen' in 2004 de Nobelprijs voor de Vrede won.

Het klimaatprobleem houdt zich niet aan grenzen van landen. Een laaggelegen land als Nederland moet

de komende decennia miljarden investeren om de eeuwenoude strijd tegen stijgend water te intensiveren. Maar in vele andere landen stromen de dijken al over, letterlijk en figuurlijk. Dat zijn vooral de landen die niet de miljarden beschikbaar hebben om de maatregelen te nemen tegen stijgend water, aanhoudende droogte, of verwoestende stormen. En dat terwijl ze part noch deel hebben gehad aan het ontstaan van de problemen die vooral zijn veroorzaakt door de industrialisering in de rijke landen.

Naast de noodzakelijke, vaak infrastructurele aanpassingen die nodig zijn om de gevolgen van klimaatverandering te overleven, zijn vooral ook enorme inspanningen vereist om erger te voorkomen. Dit vergt grote investeringen in bossen, landbouw en energievoorziening.

Bij het uitdenken van oplossingen dient vooral de rol van vrouwen vooraan te staan. Zij hebben vaak het eerste te maken met de toegang tot natuurlijke hulpbronnen en kunnen een pionierstaak vervullen bij het doen van aanpassingen aan veranderend klimaat.

De wereld moet op korte termijn gaan bestaan uit CO₂-arme, duurzame samenlevingen. Dat is een mondiale opdracht, waarbij niemand het zich kan veroorloven te handelen uit nationale gevoelens of het denken in machtsblokken.

Het streven naar een CO₂-arme samenleving is een enorm proces. Juist daarom is een ethische basis noodzakelijk. Een gezamenlijke ethische gedrevenheid zorgt ervoor dat de onderhandelaars in Kopenhagen, en allen die verder betrokken zijn, niet naar deeloplossingen kijken maar juist naar een allesomvattende oplossing.

Het klimaat is te belangrijk om over te laten aan alleen de politici. In Kopenhagen zullen daarom landen maar ook het bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld gezamenlijk het initiatief moeten nemen om het klimaat te redden.

Worldconnectors is een groep Nederlanders uit diverse sectoren van de samenleving, die aandacht vragen voor de VN Millenniumverklaring en het Handvest van de Aarde.